

ಕೆಳೂ ಕೂಪಿಸಬೇಡ ಹೇಳಿದರೆ

- 1. Ref.:** Purandara Sahitya Darshana, Samputa 1, Jeevana Darshana edited by Prof. S.K. Ramachandra Rao
- 2. Ref.:** Dasara Padagalu – Purandara Dasara Keerthane, Samyukta Samputa, Edited by Shri Pavanje Gururao, Sriman Madhwa Siddantha Granthalaya, Udupi
- 3. Ref.:** Shri Purandara Dasara Sahitya Part – 2, Aartha Bhaava, edited by Shri Betageri Krishna Sharma and Shri Bengeri Huchhu Rayaru.
- 4. Note:** The lyrics mentioned without highlights are as per Ref. 1. The wordings in Ref. 2 are similar to Ref. 1 with few differences which are not considered here. The lyrics in Ref. 3 are different and are given separately in **yellow highlights**.
- 5. Note:** Singer has followed lyrics as in Ref. 1.

ರಾಗ ರೇಗುಪ್ಪಿ ತಾಳ: ಝಂಪೆ

ರಾಗ: ಮೋಹನ ತಾಳ: ಅಟ್ಟಿ

ಕೆಳೂ ಕೂಪಿಸಬೇಡ ಹೇಳಿದರೆ ಫಲವಿಲ್ಲ
ಹೇಳಲಂಜುವೆನು ನಿನ್ನ
ಬಾಳ ಬಳಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪಾಲಿಸು ಅಭೀಷ್ಠವನು
ವ್ಯಾಳಗಿರಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಈಶ || ಪ ||

ಕೆಳು ಕೂಪಿಸಬೇಡ ಹೇಳಲಿಕಂಜುವೆ
ಬಾಳು ಬಡತನವ ನಾನು

ತಲೆಹೊಡಕ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಧರಗೆ ಪೂಜಿತನಲ್ಲ
ಬಲು ಭಂಡ ನಿನ್ನಯ ಕಿರಿಯ ಮಗ
ಲಲನೆ ಲೋಭಿಗಳ ಮನೆ ನೆಲಿಸಿಹಳು ಸೊಸೆ ತಾನು
ಹೊಲೆಯ ಕುಲವರಿಯದವಳು || 1 ||

ತಲೆಗೊಯ್ಯ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಇಳಗೆ ಪೂಜಿತನಲ್ಲ
ಬಲು ಭಂಡ ನಿನ್ನಯ ಕಿರಿಯ ಮಗ
ಲಲನೆಯು ಸೇರಿದಳು ಬಲು ಲೋಭಿಗಳ ಮನೆಯ
ಹೊಲೆ-ಕುಲವರಿಯಳು ನಿನ್ನ ಸೊಸೆಯು ರಂಗ

ಮಗಳ ಮಾರ್ಗವು ಡೊಂಕು, ಮೈದುನ ಗುರುದ್ರೋಹಿ ಮೊ-
ಮ್ಮಗನು ಬಲು ಚಾಡಿಖೋರ
ಹಗರಣಕೆ ನೀ ಯಂಜಲ್ಪಣ್ಣನು ಮೆದ್ದು ಮೂ-
ಜಗದೊಡೆಯನೆನಿಸಿ ಮೆರೆದೆ ತಿರಿದೆ || 2 ||

ಮಗಳ ಮಾರ್ಗವು ಡೊಂಕು ಮೈದುನ ಗುರುದ್ರೋಹಿ
ಮಗನ ಮಗನು ಚಾಡಿಗಾರ
ಹಗರಣಕೆ ನೀಚರ ಹಣ್ಣು ಮೆದ್ದಂಜಲ
ಜಗದೊಡೆಯನೆನಿಸಿ-ಕೊಂಡೆ ನೀನುಂಡೆ

ಹಲವಂಗದವನೆಂದು ಆಡಲೇತಕೆ ಕುಡುತೆ
ಪಾಲ ಸವಿದುಂಡ ರನ್ನ
ನೆಲೆಗೆ ಸಿಲುಕದ ನೀನು ಪುರಂದರ ವಿಠಲನೆ
ಸಲಹಿ ದಾಸನ ಮಾಡಿದೆ ಬಿಡದೆ || 3 ||

ಲಕ್ಷ್ಮಿ-ಪತಿಯು ಎನಿಸಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಲು ಪೋದೆ
ಪಕ್ಕಿಯ ಪೆಗಲೇರಿ ರಾಜನೆನಿಸಿದೆ
ಸಾಕ್ಷಾತು ಪುರಂದರ ವಿಠಲನೆ ನಿನ್ನ ಗುಣ-
ಲಕ್ಷಣ ಪೇಳಲಳವೆ - ಕಳವೆ

ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ವ್ಯಾಳಗಿರಿ - ವ್ಯಾಳವೆಂದರೆ ಸರ್ಪ; ಇಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷ; ಶೇಷಾಚಲ; ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರು ನಿಂತಿರುವಬೆಟ್ಟ

ತಲೆಹೊಡಕ ಹಿರಿಯ ಮಗ - ಹಿರಿಯ ಮಗನೆಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲು ತನ್ನ ನಾಭಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮ; ಅವನ ಒಂದು ತಲೆಯನ್ನು ಶಿವನು ಚಿವುಟಿ ತೆಗೆದದ್ದು ಇಲ್ಲಿನ ಸಂದರ್ಭ.

ಕಿರಿಯ ಮಗ - ಮನ್ಮಥ.

ಬಲು ಭಂಡ - ಮನ್ಮಥನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಭಂಡನೆಂಬ ಅಸುರನಾಗಿದ್ದನೆಂಬ ಕಥೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪುರಾಣದ ಲಲಿತೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಇಲ್ಲಿ ಕಾಮನು ಲಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲದವನು, ಪೋಕರಿ ಎಂಬರ್ಥವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಲಲನೆ - ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು; ಜಿಪುಣರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಐಶ್ವರ್ಯ ಉಳಿಯುವುದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯ ಛಾಯೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಸೊಸೆ - ಮಗ ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿ; ವಿದ್ಯಾಭಿಮಾನಿ.

ಹೊಲೆಯ ಕುಲವರಿಯದವಳು - ವಿದ್ಯೆಗೆ ಕುಲವೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗಲಿ ಹೀನಾಯವಾಗಲಿ ಇರದು: ಯಾರಿಗಾದರೂ ವಿದ್ಯೆ ಒಲಿಯುವುದು.

ಮಗಳ ಮಾರ್ಗವು ಡೊಂಕು - ತನ್ನ ಚರಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಗೆಯ ದಾರಿ ನೇರವಾದುದಲ್ಲ; ಅವಳು 'ಮೂರು ದಾರಿ ಹಿಡಿದವಳು' (ತ್ರಿಪಥಗಾಮಿನಿ).

ಮೈದುನ... - ಸಮುದ್ರ ಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊರಬಂದ ಚಂದ್ರ; ಅವನು ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಪತ್ನಿಯಾದ ತಾರೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಭೋಗಿಸಿ ಗುರುದ್ರೋಹಿಯಾದ.

ಮೊಮ್ಮಗನು - ಮಗ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾನಸ ಪುತ್ರನಾದ ನಾರದ.

ಹಗರಣಕೆ - ಸೀತಾಸ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ಹೊರಟ ರಾಮನಿಗೆ ಪಂಪಾತೀರದಲ್ಲಿ ಶಬರಿಯೆಂಬ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ತಾನು ಮೊದಲು ರುಚಿ ನೋಡಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳೆಂಬ ಕಥೆ; ಆದರೆ ಇದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿದೆ; ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಒಂದು ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ ಅಷ್ಟೆ.

ಹಲವಂಗದವ - ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನು; ಹಲವು ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವನು.

Classification: Keerthane

Ankita: purandara vittala

Location: Tirupati

Category: Bhakti

Sub-Category: srinivasa, ranga, sattu, puje, phala, bhaya, brahma, narada, saraswati, Chandra, hannu, shabhari, gange, Lakshmi, manmatha, lOka

Pravachana: NA

Explanation: NA